

Základní škola Nový Jičín, Komenského 68, příspěvková organizace

Školní rok 2022/2023

BEZPEČNOSTNÍ A KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Je doporučen Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (čj. 21291/2010-28) – přílohou č. 14

Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí. Je zaměřen na postup v případě, že se rizika identifikovaná v bezpečnostním plánu naplní.

Krizový plán školy obsahuje postupy, které přesně řeší některé krizové situace (ve spojitosti s projevy rizikového chování žáků), které ve škole mohou nastat.

Bezpečnostní a krizový plán je zpracován v souladu s metodickými pokyny MŠMT:

Role školy v těchto situacích je pouze preventivní a poradenská, šetření provádí Policie ČR. S krizovým plánem školy je seznámen pedagogický sbor, rodiče i žáci školy.

CO DĚLAT KDYŽ:

V RÁMCI PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ, JAKO JE ŠIKANA, DROGY, ALE I MENTÁLNÍ ANOREXIE, BULIMIE, ATD., JE POTŘEBA VĚNOVAT ZVÝŠENOU POZORNOST JEKÝMKOLIV ZMĚNÁM V CHOVÁNÍ I PROSPĚCHU, KTERÉ SE U JEDNOTLIVCE PŘÍPADNĚ V KOLEKTIVU VYSKYTNOU. PŘI JAKÉKOLIV ZMĚNĚ CHOVÁNÍ NEBO I PODEZŘENÍ JE VŽDY NUTNÉ:

- Pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny.
- O zjištěných poznacích informovat třídního učitele, příp. ředitelku školy, metodika prevence, výchovného poradce.
- Pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence.
- Třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky, zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení. Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupů řešení po kterémkoliv vyučujícím. Mají možnost se kdykoliv obrátit na ředitelku školy žádat přešetření situace. Pedagogové při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí apod. upozorní zákonné zástupce. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí škola situaci na odbor péče o dítě a policii.
- Zaměstnanci školy, žáci i rodiče jsou informováni kdo je: **VÝCHOVNÁ KOMISE**

RNDr Hajdová Svatava

ředitelka školy

Mgr. Lowaková Alena

zástupkyně ředitelky

RNDr. Stanislav Zdeněk	zástupce ředitelky
Mgr. Žemličková Iveta	školní metodik prevence, výchovný poradce
Mgr. Šmídová Hana	sociální pracovník
Třídní učitelé	

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PRIMÁRNÍ PREVECE

Prostřednictvím školního vzdělávacího programu je třeba posilovat u žáků kladný vztah ke škole, vzdělání, svým spolužákům a učitelům, nabízet pozitivní vzory chování a posilovat zdravé klima školy, nabízet mimoškolní zájmové činnosti.

Pravidla, práva a povinnosti žáků a zákonných zástupců + výchovná opatření jsou zakotvena ve školním řádu. Žáky a rodiče je třeba důsledně seznámit se školním řádem.

JAK POSTUPOVAT – vyšetření příčin

- Rozhovor se žákem
- Porozumět individualitě dítěte
- Nutno je komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování
- Hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování
- Nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho dítě (žák) prožívalo
- Zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď
- Společně hledat cesty k nápravě 2. Rozhovor s rodiči □ Vyjádřit porozumění k jejich emocím
- Vést rodiče k oddělování osobnosti dítěte od jeho chování
- Co rodiče mohou a dokonce musí udělat ke zlepšení situace
- Na konci rozhovoru shrnout, co bylo dohodnuto
- Dohodnout se na následném setkání s rodiči k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují, případně hledat další možnost.

RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

Rizikové sexuální chování může negativně ovlivňovat jedince, který se ho dopouští, či se ho nějakým způsobem dotýká, a to jak v čase, kdy se odehrává, tak i v budoucnosti. Následně se může projevit ve vývoji psychiky (např. posun hodnot), v psychologicko-sexuologické oblasti (např. preference patologických sexuálních aktivit), ve zdravotní (např. pohlavně přenosné nemoci) a sociální oblasti (např. navazování neadekvátních sociálních vazeb). K rizikovému sexuálnímu chování patří např. předčasný začátek pohlavního života, vysoká frekvence pohlavních styků, náhodné známosti, či prostituční chování.

Dítě může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování, nebo jeho obětí.

Za sexuální rizikové chování je považován soubor projevů chování doprovázejících sexuální aktivity a vykazujících prokazatelný nárůst zdravotních, sociálních a dalších typů rizik. Může se jednat o chování v populaci běžné (např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti). Patří sem také různé nové fenomény přinášející riziko i jiných než pouze zdravotních dopadů,

jako je například zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zaslání mobilním telefonem, eventuálně nahrávání na video se zvýšeným rizikem zneužití takového materiálu. V oblasti primární prevence je třeba především vytvářet zdravé postoje, které následně ovlivňují chování jedinců (případně i změnu postojů) a to ještě dříve, než k sexuálnímu rizikovému chování skutečně dojde.

Mezi základní principy prevence rizikového sexuálního chování patří:

- preventivní programy přizpůsobit věku a vzdělání cílové skupiny
- předávat informace o způsobech ochrany před nemocemi
- informovat o tom, co je sexuální zneužívání a rizikové sexuální chování
- upozorňovat na práva dítěte a důstojnost člověka
- podporovat tvorbu zdravých postojů k vlastnímu tělu, vztahům a sexuálnímu chování
- minimalizovat projevy nesnášenlivosti, předsudky apod. v oblasti vztahů, sexu a sexuální orientace
- zabezpečit lepší spolupráci školy a rodiny, propojit zdravotní, sociální a výchovné intervence
- Proces realizace sexuální výchovy na základních školách je uveden v Doporučení MŠMT „K realizaci sexuální výchovy v základních školách“, vydaném pod č. j. 26 976/2009-22.

Existují tři základní ukazatele, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé a kdy by měl učitel zasáhnout:

- pokud ho dítě neprovádí v soukromí
- pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího
- pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování.

Je dobré, pokud je možná spolupráce s rodiči. V tomto případě lze, podle závažnosti, řešit vzniklou situaci buď na půdě školy, nebo zprostředkovat kontakt rodičů se specializovaným pracovištěm, které nabízí psychologické terapeutické a poradenské služby.

Rizikové sexuální chování upravuje Trestní zákoník, zákon č. 40/2009Sb. 39 § 367 Nepřekážení trestného činu §185 Znásilnění §187 Pohlavní zneužití §193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie § 198 Týrání svěřené osoby §368 Neoznámení trestného činu

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PRIMÁRNÍ PREVENCE

Nejdůležitějším prvkem primární prevence je VZTAH. Učitel by měl a priori pracovat na vytváření dobrého vztahu s každým dítětem jednotlivě. Součástí účinné prevence má být také včasné poučení dítěte, na koho se může obrátit v případě nouze nebo ohrožení (policie, učitel, zdravotník atd.). V případě potřeby je možné předat zákonným zástupcům kontakty (pediatrie, gynekologie, urologie, sexuologie). Učitel by měl o částech lidského těla týkajících se pohlavních orgánů mluvit bez zvláštního emočního náboje. Dítě by mělo být informováno o všem, co ho zajímá, důležitou však zůstává forma sdělní. Pokud se učitel necítí zcela jist či nedokáže odpovědět na nějakou otázku dítěte, je důležité dát dítěti najevo, že jeho otázku slyší, že neubírá na jejím významu, jenomže neumí přesně odpovědět. Zároveň by měl mít v záloze někoho, na koho může dítě odkázat.

DOPORUČENÉ POSTUPY

- Zjištění sociálního klimatu ve třídě – popis, včasná intervence, besedy aj.
- Učitel si může všimnout i tělesných změn u dítěte viditelných pouhým okem.
- Pokud by v této oblasti učitel shledal něco podezřelého nebo něco, co se mu zná mimo normu, měl by na to upozornit rodiče a nabídnou jim návštěvu odborníka (pediatr, sexuolog, gynekolog, androlog či urolog).
- Pedagog by si měl být vědom, že je potřeba brát vážně každé sdělení dítěte, a nepodceňovat je. Učiteli rovněž nepřísluší posuzovat pravdivost oznámení či tvrzení dítěte. To přísluší až soudu, resp. soudnímu znalci.

Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánů sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo Policii České republiky. Další možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky <http://www.protikorupcni-linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/>.

ŠIKANÁ A AGRESE VE ŠKOLE

Program proti šikanování ve škole slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení, kdy dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků. Často zůstává dlouho skryté. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejich obětí docházet k závažným psychickým traumatům následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu. Šikana v zárodečných stádiích se více či méně vyskytuje téměř ve škole. Proto je třeba klást důraz na budování otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě. Je důležité, aby pedagogové uměli rozpoznat a řešit počáteční stadia šikanování.

Vnější charakteristika šikanování Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Podoby šikanování jsou:

- přímá podoba šikany
- fyzické útoky v podobě bití
- vydírání
- loupeže
- poškozování věcí
- slovní útoky v podobě nadávek
- pomluvy
- vyhrožování, ponižování

- sexuální obtěžování až zneužívání
- kyberšikana prostřednictvím elektronické komunikace (útoky pomocí emailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.).

Nepřímá podoba šikany :

- demonstrativní přehlížení
- ignorování žáka či žáků

Znaky šikanování:

- záměrnost
- cílenost
- opakování (není podmínkou)
- nepoměr sil
- bezmocnost oběti
- nepříjemnost útoku
- samoučelnost agrese

Formy šikanování:

- verbální šikana (přímá a nepřímá)
- psychická šikana
- součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií
- fyzická šikana (přímá a nepřímá) - patří sem i krádeže a ničení majetku oběti
- smíšená šikana - kombinace verbální a fyzické šikany, např. násilné a manipulativní příkazy apod.

Odpovědnost školy Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání jsou školy povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který je útočníkem, tak žáka, který byl obětí.
- Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR či státní zastupitelství.
- Škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu.

System primární prevence sociálně patologických jevů je dán Školním řádem a Minimálním preventivním programem.

Pro předcházení, případně řešení případů šikany, má škola možnost spolupracovat s těmito institucemi:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami
- středisky výchovné péče
- speciálně pedagogickými centry
- v resortu zdravotnictví – s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).

Doporučené postupy

Postup pedagogického pracovníka

1. Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikánování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
2. Má-li pedagogický pracovník podezření na šikánování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
3. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.
4. Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.
5. Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup ředitele školy

1. Přijme informaci o šikánování (pedagogický pracovník, rodič, žák)
2. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR.
3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů
4. Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.
5. V případě negativních dopadů šikánování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

6. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
7. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů .
8. Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.
9. V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko- psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
10. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
11. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
12. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.
13. Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Vyšetřování šikany

Vyšetřování počáteční šikany

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany.
2. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
3. Nalezení vhodných svědků.
4. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
5. Zajištění ochrany obětem.
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi. 7. Informování zákonných zástupců účastníků šikany. 8. Práce s třídním kolektivem.

Vyšetřování pokročilé šikany

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.

3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování s obětí a informátory , rozhovory se svědky ,rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora s obětí
7. Informování zákonných zástupců účastníků šikany.
8. Práce s třídním kolektivem

Vyšetřování kyberšikany

1. Rozhovor s účastníky .
2. Informování a zapojení rodičů oběti i rodičů agresora (je-li to možné), učitelů .
3. Zajistit ochranu oběti, kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele
4. Zajistit dostupné důkazy.
5. Vyšetřit souvislosti se zjištěným incidentem (určitě NE KONFRONTACE OBĚTI A AGRESORA!!!!).
6. Poučit rodiče o tom, koho mohou kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce...), i o tom, že některé případy kyberšikany do kompetence školy nespadají.

Postup rodičů při podezření na šikanování

Postup při podezření na šikanování, o kterém jsou informováni, by měl být následující:

1. Rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází.
2. Nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče s informací na ředitele školy.
3. V případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informací na ředitele školy.
4. Jsou-li rodiče přesvědčeni, že postupuje škola při řešení šikanování nedostatečně, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost lze podat písemně, osobně nebo v elektronické podobě a je možné ji adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI.

TABÁKOVÉ VÝROBKY

- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl pokračovat v konzumaci.
- Pedagog dále postupuje podle školního řádu školy; sepíše o události krátký záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek) a předá metodikovi prevence, který jej založí do své agendy.

- Pedagog informuje zákonného zástupce žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se chování opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dětí. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc nebo od jiných subjektů nebo školských zařízení. 6. Jsou vyvozeny sankce dané školním řádem.

ALKOHOL

- Konzumace alkoholu ve škole - v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je třeba alkohol žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností ped. pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí. V případě, že je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, voláme RZS. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagog následovně: o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho alkohol má; okolnosti konzumace alkoholu; zda byly realizovány orientační testy na alkohol a s jakým výsledkem), který odevzdá školnímu metodikovi prevence, který jej založí do své agendy a vyrozumí vedení školy. V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyzve škola ihned zákonného zástupce žáka, aby si jej vyzvedl. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů. Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost i v případě, že je žák schopen výuky.

Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte. Z konzumace alkoholu škola vyvodí sankce dané školním řádem. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů. V případě podezření na intoxikaci žáka provede ped. pracovník test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

Pedagog nalezne v prostorách školy alkohol:

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy.
- Sepíše stručný záznam o události.

Pedagog zadrží u některého žáka alkohol:

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu.
- O nálezu ihned uvědomí vedení školy.

- O nálezu sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka.
- Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu.
- Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupkyně. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- V případě potřeby předá zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.
- Škola vyvodí sankce dané školním řádem.

Návykové látky

Konzumace NL ve škole

- Návykovou látku je potřeba žákovi odebrat a zajistit, aby v konzumaci dále nepokračoval.
- O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka. Tento záznam založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, přivolá pedagog RZS. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagog zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy. V případě, že žák není schopen dalšího vyučování, vyzve pedagog zákonného zástupce žáka, aby si dítě vyzvedl.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů. Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost i v případě, že je žák schopen výuky.
- Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy. V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonného zástupce poskytne školní metodik prevence informaci o možnostech odborné pomoci.
- Škola vyvodí sankce dané školním řádem. (Je třeba rozlišit uživatele od distributora – uživatel je nebezpečný sobě, distributor všem; distribuce je trestným činem, užívání NL porušením školního řádu.)
- Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za protiprávní a rizikové chování.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.
-

Distribuce NL ve škole

Distribuce může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. Přechovávání NL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka) - ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

Pedagog nalezl NL ve škole

- Látku nepodrobuje žádnému testu.
- O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
- O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají v uzamčeném prostoru v uzamčené místnosti.

Pedagog zadrží u žáka NL

- Látku nepodrobuje žádnému testu.
- O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
- O nálezu sepiše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka.
- Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu.
- Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo zástupkyně ředitelky.
- Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nálezu vyrozumí Policii ČR. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá pedagog látku lékaři.

Pedagog má podezření, že žák má OPL u sebe

- Řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultuje s ní další postup a informuje zákonného zástupce žáka.
- Žák je izolován od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem.
- U žáka v žádném případě neprovádíme osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY (mentální anorexie, mentální bulimie) vychází z metodického doporučení MŠMT č.j.21291/2010-28

Kdy, koho a jak informovat

- Pediatra; rodiče vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se.

Možnosti a limity pedagoga

Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), doporučit popř. zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem. Opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně interpretována).

Síť partnerů spolupráce Krizové centrum RIAPS Linky důvěry Síť organizace STOB (redukce nadváhy – programy pro rodiny)

SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE CAN (Child Abuse and Neglect) vychází z metodického doporučení MŠMT č.j.21291/2010-28

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informována ředitelka školy.

Dítě se svěří učiteli osobně

- Uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost .
- Seznámit s tím co nejužší okruh dalších osob (ředitelka školy, ŠMP, VP) .
- Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo
- Komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii
Vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii Ohlásit na policii Ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách
Jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit

Informaci se učitel dozví z ankety, dotazníku - je velmi důležité porozumět tomu, co vám vlastně říká. V každém případě s ním navažte o přestávce nebo po vyučování rozhovor, ale tak, abyste nebudili nežádoucí pozornost. Jestliže vám dítě potvrdí vaši domněnku, postupuje jako výše. Nevyslychejte ho a nepodsouvejte mu své názory, nechejte ho volně vyprávět.

Učitel se informací dozví od spolužáků či jiných zdrojů - nejprve přemýšlejte, jestli tomu nasvědčuje i vaše pozorování. Pokuste se s dítětem navázat rozhovor, ale do ničeho ho nenutěte. Prostředníkovi řekněte, že je důležité, aby za vámi přišlo zneužívané dítě samo. Nevyšetřujte a nijak nepátrejte. Jestliže si nejste jistí, oznamte věc orgánu sociálně-právní ochrany, který ji prošetří.

Dítě je obětí sexuálního napadení - jestliže se stalo obětí napadení cestou do školy a útočníkem je neznámá osoba, potom urychleně vše oznamte policii, rodičům a orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Chovejte se pevně a jednoznačně a dítě neopouštějte až do příchodu rodičů.

Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Extremismus – porušování či zneuznávání základních etických, právních a jiných společenských standardů, zejména ve spojení s verbální nebo fyzickou agresivitou, násilím nebo hrozbou násilí. Je motivován zejména rasovou, národnostní, náboženskou či sociální nenávisť. Rasismus dělí společenské skupiny podle rasového klíče. Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování.

Mezi rizikové chování žáků patří:

- verbální a fyzické napadání spolužáků, zaměstnanců kvůli jejich politickému či náboženskému přesvědčení anebo rasovému, národnostnímu, etnickému či třídnímu původu
- agitace ve prospěch extremistických hnutí na půdě školy a snaha o získání nových stoupenců mezi vrstevníky
- zanedbávání školních povinností kvůli volnočasovým extremistickým aktivitám mimo školu

Výskyt rasismu a extremismu ve škole je podmíněn i tradicemi, specifiky a problémy určitého regionu a podmínkami na konkrétní škole. Příklon k extremismu ovlivňují osobnostní dispozice, které jsou dotvářeny rodinným, školským a volnočasovým prostředím. Silný je především vliv blízkých vrstevníků a rodiny.

Základní pravidla primární prevence Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativěch spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy:

- Je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu. Zároveň je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
- V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci. 4. V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí). 5. Ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskuzi se žáky.

Nevhodné přístupy:

- Moralizování a skandalizace bez obeznámenosti s problematikou mládeže a extremismu.
- Okamžité vyhrožování tresty a zákonnými postihy v případě kontroverzních názorů v běžných diskuzích.
- Nezkoumání motivace lidí k určitému jednání, které se může na první pohled jevit extremistické, ale nemusí takové být.
- Přejímání extremistických názorů do výuky.

NETOLISMUS

Jedná se o závislosti na tzv. virtuálních drogách.

Patří mezi ně:

- počítačové hry
- sociální sítě
- internetové služby (např. různé formy chatu)
- virální videa
- mobilní telefony
- televize aj.

Rizika spojená s netolismem je možné rozdělit na:

1. Tělesná rizika Časté bolesti pohybového aparátů – bolest šíje, ramen, bederní páteře, drobných kloubů, zápěstí atd. Se sedavým způsobem života mohou být spojeny další problémy, např. obezita, cukrovka a srdeční onemocnění. Popisovány jsou také případy epilepsie, větší tendence riskovat, která zvyšuje riziko úrazů. Časté jsou bolesti očí, dále pak pálení a slzení očí, výskyt tiků, skvrny před očima a potíže při zaostřování při přenášení pohledu zblízkého na vzdálený cíl či naopak.
2. Psychologická a sociální rizika Nadužívání počítače významně zasahuje do organizace času a projevuje se například nepravidelností v jídlu nebo nedostatkem spánku. Zhoršují se mezilidské vztahy v rodině, partnerských vztazích, ve škole. Dochází ke zhoršování školního prospěchu. Zvyšuje se riziko závislostního chování. Zatěžování nervového systému vede k poruchám paměti a komunikačních schopností. Předpokládá se také větší sklon k agresivitě, rvačkám, šikanování, nepřátelskému nebo podezřivému ladění. Problematickým se také může stát odtržení od reality.

Pro netolismus je charakteristický pozvolný, plíživý a neuvědomělý vznik, neostrá hranice mezi vyžíváním, používáním, problémovým užíváním a závislostí. Charakteristický je růst jednoho programu (způsobu chování) na úkor druhých do té míry, že je schopen vyřadit životně důležité programy. Pro pochopení podstaty netolismu je třeba uvědomit si, jaké potřeby dítěte či dospělého hraní on-line her vlastně uspokojuje. Pro netolismus je charakteristický pozvolný, plíživý a neuvědomělý vznik, neostrá hranice mezi vyžíváním, používáním, problémovým užíváním a závislostí. Charakteristický je růst jednoho programu (způsobu chování) na úkor druhých do té míry, že je schopen vyřadit životně důležité programy. Pro pochopení podstaty netolismu je třeba uvědomit si, jaké potřeby dítěte či dospělého hraní on-line her vlastně uspokojuje.

K příznakům netolismu patří:

- méně vykonané práce
- pocit prázdnoty, když není člověk u počítače
- ztráta kontroly nad časem stráveným u počítače
- brzké vstávání k počítači nebo ponocování u počítače
- rostoucí nervozita a neklid, když člověk delší dobu nemůže hrát
- přemýšlení o počítači, když ho člověk zrovna nepoužívá
- kradení peněz na nákup her
- stále více a více času potřebného k uspokojení ze hry
- zkreslování, zatajování informací o své závislosti
- hraní kvůli úniku od osobních problémů
- narušené vztahy s rodinou
- zanedbávání učení
- opouštění dřívějších zájmů a přátel
- zhoršující se školní výsledky.

Zásadní pro možnost poskytnutí pomoci je vytvoření důvěryhodného vztahu mezi školou a rodiči /zákonnými zástupci dítěte. Je možné spolupracovat také s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, odbornými zdravotnickými zařízeními či nestátními organizacemi orientovanými na danou problematiku. Zásadní pro možnost poskytnutí pomoci je vytvoření důvěryhodného vztahu mezi školou a rodiči /zákonnými zástupci dítěte. Je možné spolupracovat také s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, odbornými zdravotnickými zařízeními či nestátními organizacemi orientovanými na danou problematiku.

Základní pravidla primární prevence

Základem prevence je kvalifikované pozorování pedagoga, které může poukázat na více typů rizikového chování.

Určitými znaky může být např.:

- narušení vztahů
- zhoršení prospěchu (žákovi nezbývá čas na učení)
- únava (hraje dlouho do noci)
- ztráta kamarádů (vyměnění je za virtuální)
- nervozita
- náhlé změny v chování
- zvýšení agresivity (spojené především s nemožností být on-line). Učitel by měl dokázat vzbudit důvěru a nabídnout adekvátní pomoc. Tou může být především zprostředkování kontaktů na odborná zařízení a podpora žáka při řešení obtížných situací (pedagogicko-psychologické poradny, středisko výchovné péče, nestátní organizace zabývající se prevencí netolismu). Legislativní rámec vztahující se konkrétně k netolismu neexistuje.

Řešení případů souvisejících s krádežemi a vandalismem

Krádeže - preventivní postup proti krádežím

1. Krádeže jsou protiprávním jednáním (viz Školní řád) a pokud se škola o takovém jednání dozví, je povinna tuto skutečnost ohlásit orgánům činným v trestním řízení nebo doporučit poškozenému (jeho zákonnému zástupci) obrátit se na tyto orgány.
2. Nosit cenné věci do školy je rizikové chování (viz. Školní řád), které může vést k jejich odcizení. Pokud jsou tyto věci převzaty do úschovy, hradí je škola bez omezení.
3. Žáci jsou vedeni tak, aby dokázali rozpoznat protiprávní jednání. V případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásí věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Postup při nahlášení krádeže žákem

- O události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného.
- Věc ohlásit Policii ČR nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce) o této možnosti.

- V případě, že je znám pachatel mladší 18 let, nahlásit věc orgánu sociálněprávní ochrany dětí a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Vandalismus - preventivní postup proti vandalismu

- Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil a škola bude požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.
- V rámci poučení o BOZP upozorňovat žáky na jednání, které vede k poškozování majetku a jak se takovému jednání vyhnout.

Postup při vzniku škody

- O vzniklé škodě na školním majetku je třeba vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
- V případě, že viníka škola zná, může na něm (zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
- Pokud nedojde mezi zákonným zástupcem nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

Platnost: od 1.9.2022

Schválila: ředitelka školy: RNDr. Hajdová Svatava .....

Školní metodik prevence ,výchovní poradce:

Mgr. Žemličková Iveta .....

Sociální pedagog : Mgr. Šmídová Hana .....

e-mail: pomoc@linkabezpeci.cz Linka DONA (domácího násilí), tel.: 251 511 313, www.donalinka.cz, nonstop Linka důvěry a psychologické pomoci, tel.: 377 462 312, 222 580 692 - nonstop Linka důvěry RIAPS, tel.: 222 580 697, nonstop Linka pomoci SAP (Společnost AIDS pomoc), tel.: 224 814 284 Linka pomoci, nádorová onemocnění, tel.: 800 180 880 Linka proti bolesti, středa 16,00-19,00 hod., tel.: 266 199 571. Máš starosti?: 241 484 149, e-mail: problém@дитеkrize.cz Nadace Naše dítě, www.nasedite.cz/cs/home Národní linka prevence AIDS: tel.: 800 144 444

Nemocnice Náchod – poradna pro alkoholismus a toxikomanii: 491 474 169, 732 381 400

Ochrana před násilím – růžová linka: 737 343

OSPOD Trutnov – A.Doudová: 499 803 166

Policie ČR – Úpice: 606 762 217 Poradenská linka K-CENTRUM: tel.: 283 872 186, www.sananim.cz

Poradenská linka PREV-CENTRUM: tel.: 233 355 459 Poradenská linka Společnosti pro studium sekt a nových nábož. směrů: tel.: 257 314 646, 777 143 001 Pomoc a podpora osobám s poruchou příjmu potravy - Anabell Praha, tel.: 848 200 21 PPP Trutnov: 499 813 080, Pervence – metodik Trutnov: 499 813 080

Probační a mediační služba ČR Náchod, tel.:733 788 970 Poradna pro dětské oběti násilí

RŮŽOVKA, Ruská 87, Praha 10, tel.: 272 736 263 Poradna pro osoby bez přístřeší, Karolíny Světlé 7,

Praha 1, tel.: 224 239 449 Poradna při finanční tísní, tel.: 800 722 722, www.financnitisen.cz

Rodičovská linka – výchovné poradenství – 840 111 234

Psychiatrická pomoc – MUDr. Martin Správka, Náchod: 491 423 342,

MUDr. Zuzana Kozáková, Trutnov: 499 320 327, 725 720 341 SOS centrum Diakonie, tel.: 222 521 912, 777 734 173 SPC Náchod: 491 420 946, 777 005 793

SPC Trutnov: 499 941 053, 731 582 421

STOP závislosti (hazard, gemblérství): 775 122 273 Středisko pro mládež a rodinnou terapii, tel.: 224 911 364 (klienti od 6 let) Střep – Komunitní centrum Beroun, tel.: 311 611 551

RIAPS Trutnov: 491 521 519, 731 389 631 Tísňová linka pro neslyšící, tel.: 603 111 158 (SMS)

Vybrané webové stránky: www.bezpecnyinternet.cz/ www.seznamsebezpecne.cz www.bezpecne-online.cz/ www.bezpecne-online.cz/internetova-poradna/ www.i-bezpecne.cz/ www.pomoc-online.cz/ www.horkalinka.cz/ www.linkabezpeci.cz www.minimalizacesikany.cz www.sikana.cz www.internetporadna.cz www.napisnam.cz